

Anàlisi en Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament

Codi: 42986

Crèdits: 15

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313800 Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament	OB	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Oriol Costa Fernandez

Correu electrònic: oriol.costa@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Rafael Grasa Hernández

Eduard Soler Lecha

Juan Pablo Soriano Gatica

Blanca Camps Febrer

Lluc Vidal López

Prerequisits

Con el objetivo de sentar las bases del curso y homogeneizar el nivel de partida del grupo, antes del inicio de las sesiones los estudiantes deberán leer el libro de Esther Barbé (2007), *Relaciones Internacionales*, 3ª edición, Madrid: Tecnos. Se aconseja también la lectura, durante el curso, del libro Del Arenal, Celestino y Sanahuja, José Antonio (2015), *Teorías de las Relaciones Internacionales*, Madrid: Tecnos. Para las sesiones de carácter metodológico, el libro de apoyo es el siguiente: Zapata Barrero, Ricard y Sánchez Montijano, Elena (2011), *Manual de investigación cualitativa en la ciencia política*, Madrid: Tecnos.

Objectius

Este curso proporciona una introducción a algunas de las principales perspectivas teóricas para el estudio de las relaciones internacionales. Los estudiantes aprenderán nuevas formas de pensar y analizar la sociedad internacional, incrementarán su capacidad para evaluar las principales ideas teóricas y aplicarán dichas perspectivas para analizar temas concretos de la política internacional contemporánea.

Así mismo, el curso pretende ofrecer herramientas conceptuales, metodológicas y pautas para que los estudiantes pueden enfrentarse en mejores condiciones a la elaboración de su trabajo final de máster.

Competències

- Analitzar la realitat internacional i reconèixer-ne la complexitat utilitzant les eines teòriques vistes en el màster, i amb una visió prospectiva de futur arrelada en un coneixement molt bo de les característiques de períodes anteriors.
- Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar projectes i treballs relacionats amb el seu àmbit d'estudi.
- Aplicar els instruments metodològics necessaris per a l'anàlisi sistemàtica i rigorosa de les relacions internacionals (observació, comparació, formulació d'hipòtesi, etc.), així com les eines d'intervenció (elaboració de polítiques i estratègies, la planificació, tècniques de negociació i mediació, etc.).
- Buscar informació en la literatura científica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar i contextualitzar un tema de recerca.
- Conèixer els marcs i enfocaments teòrics, i les elaboracions conceptuais en l'anàlisi de les relacions internacionals, així com els diferents camps temàtics d'activitat internacional i les principals àrees geogràfiques.
- Dissenyar, planificar i dur a terme un projecte sobre les relacions internacionals que satisfaci els criteris de rigor i l'excellència acadèmica.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
- Treballar en equips multidisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar projectes i treballs relacionats amb el seu àmbit d'estudi.
2. Buscar informació en la literatura científica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar i contextualitzar un tema de recerca.
3. Conèixer la lògica de la selecció de casos d'estudi.
4. Familiaritzar-se amb els elements fonamentals de tota investigació rigorosa, des d'un punt metodològic.
5. Identificar correctament els diferents enfocaments teòrics d'articles d'anàlisi, informes o altres formats, i avaluar les diferents conseqüències per a la proposta de polítiques i estratègies dels esmentats enfocaments teòrics.
6. Identificar la pregunta d'investigació, així com les variables dependents i independents d'una investigació.
7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
8. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
9. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
10. Treballar en equips multidisciplinaris.
11. Utilitzar els constructes analítics per a la comprensió de les relacions internacionals, especialment en les problemàtiques vinculades a les temàtiques de la seguretat i el desenvolupament.

Continguts

INTRODUCCIÓN

Sesión 1: La disciplina de las RRII: surgimiento y claves generales

Lecturas obligatorias:

- Visionado de este video sobre el libro Hathaway, O. A., & Shapiro, S. J. (2017). *The Internationalists: How a Radical Plan to Outlaw War Remade the World*. Simon and Schuster:

https://www.youtube.com/watch?v=G2tfebkUbPo&feature=emb_title (puede encontrarse en el canal de New America, bajo el mismo título del libro).

Sesión 2: Relaciones Internacionales, seguridad y desarrollo: contextos, grandes conceptos, enfoques y debates entre 1919 y 2023

Lecturas obligatorias

- Rafael Grasa. "Cien años después de la I guerra mundial. Las Relaciones Internacionales y la comprensión de las causas de la guerra y las condiciones de la paz". Veáse
<https://ifc.dpz.es/recursos/publicaciones/35/22/02grasa.pdf>.

- Buzan, B. "Peace, Power, and Security: Contending Concepts in the Study of International Relations", en *Journal of Peace Research*, Vol. 21, No. 2, Special Issue on Alternative Defense (Jun., 1984), pp. 109-125. Sage Publications

BLOQUE I: Grandes enfoques teóricos en Relaciones Internacionales

Sesión 3. Realismo (s)

Lecturas obligatorias

- Moure Peñín, L. (2015), "El realismo en la teoría de las Relaciones Internacionales: génesis, evolución y aportaciones actuales", en C. del Arenal y J. A. Sanahuja, coords., *Teorías de las Relaciones Internacionales*, Madrid, Tecnos, pp. 61-96.

- Smith, N. & Dawson, G. (2022). "Mearsheimer, Realism, and the Ukraine War". *Analyse & Kritik*.

<https://doi.org/10.1515/auk-2022-2023>

Sesión 4: Liberalismo (s)

Lecturas obligatorias:

- Grasa, Rafael (2015), "Neoliberalismo e institucionalismo, La reconstrucción del liberalismo como teoría sistémica internacional", cap. En Arenal/Sanahuja (eds), *Teorías de las Relaciones Internacionales*, Tecnos, pp. 97-126

- Moravcsik, A. (1997). Taking preferences seriously: A liberal theory of international politics. *International organization*, 51(4), 513-553.

Sesión 5: Marxismo, estructuralismo y teoría crítica

Lecturas obligatorias:

- Cox, R. (1981) 'Social Forces, States, and World Orders: Beyond International Relations Theory', *Millennium Journal of International Studies*, Vol. 10, No.2, pp. 126-55

Sesión 6. Constructivismo (s)

Lecturas obligatorias:

- Wendt, A. (1992) 'Anarchy is what states make of it: the social construction of power , *International Organization*, Vol. 46, No. 2, pp. 391-426.

Sesión 7. Enfoques feministas, postmodernos y decoloniales.

Lecturas obligatorias.

- Gulash Capan, Z. (2017). Decolonising International Relations?, *Third World Quarterly*, 38(1), 1-15, DOI: 10.1080/01436597.2016.1245100
- Lugones, M. (2010). Toward a Decolonial Feminism, *Hypatia*, 25(4), 742-759.
<https://doi.org/10.1111/j.1527-2001.2010.01137.x> Traducido por Gabriela Castellanos.

Lecturas Recomendadas:

- Cohn, C. (1987). Sex and Death in the Rational World of Defense Intellectuals. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 12(4), 687-718. <https://doi.org/10.1086/494362>
- Jacoby, T. (2006). From the trenches: Dilemmas of feminist IR fieldwork. In B. Ackerly, M. Stern, & J. True (Eds.), *Feminist Methodologies for International Relations* (pp. 153-173). Cambridge University Press.

BLOQUE II. SEGURIDAD

Sesión 8. Seguridad: conceptos, enfoques, tendencias y retos.

Lecturas obligatorias

- Soriano, J.P. (2021), "Los estudios de seguridad: orígenes, evolución, herramientas y debates en curso", en Grasa, R. y Rodríguez, C. (eds.), *Ciencia política y Relaciones Internacionales: un mundo y una disciplina en proceso de cambio*, UNAD, Bogotá, pp. 77-95.
<https://hemeroteca.unad.edu.co/index.php/book/article/view/5063/4870>

- Caballero-Anthony, M. (Ed.). (2015). *An introduction to non-traditional security studies: a transnational approach*. Sage., pp. 3-35. Versión electrónica en bibliotecas de la UAB.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/ alma991000710129706709

Sesión 9. Análisis de políticas exteriores

Lecturas obligatorias

- Hudson, V. M., & Day, B. S. (2020), "Introduction: The Situation and Evolution of Foreign Policy Analysis: A roadmap", in *Foreign Policy Analysis: Classic and Contemporary Theory*, 3rd edition, 2020. Lanham, Boulder, New York, London: Rowman & Littlefield, pp. 3-36.

Sesión 10. Seguridad humana y violencias directas no políticas

Lecturas obligatorias

- Rafael Grasa (comp), "Definitions of human security"
- Tani Marilena Adams, "Chronic Violence": towards a new approach to 21st-centuy violence, Noref Policy Brief june 2012.

BLOQUE III. DESARROLLO (S)

Sesión 11. Del crecimiento a los desarrollo (s). Surgimiento y evolución del concepto y de la práctica.

Lecturas obligatorias

- Amartya Sen, "A Decade of Human Development", en *Journal of Human Development*, vol I, nº 1, 2000, pp 17-23

Sesión 12. Desarrollo y medio ambiente: el caso del cambio climático

Lecturas obligatorias

- Aklin, M., & Mildenberger, M. (2020). Prisoners of the wrong dilemma: why distributive conflict, not collective action, characterizes the politics of climate change. *Global Environmental Politics*, 20(4), 4-27.

Sesión 13. Desarrollo, medio ambiente y relaciones Norte-Sur: una agenda entrelazada y creciente

Lecturas obligatorias.

-PNUMA. 2020. GEO6. Resumen para responsables de formular políticas. Pp. 9-21. Disponible en: <https://bit.ly/3LmeVRT>

BLOQUE IV

Sesiones 14, 15 y 16. Métodos de investigación en Relaciones Internacionales

Sesión 17. Sesión práctica sobre métodos

Sesión 18: Ensayo (examen).

Metodología

--

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases magistrales y ejercicios en clase	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Lectura y estudio de los textos básicos	300	12	2, 5, 8, 9

Avaluació

Los alumnos entregaráán, en cada sesión del primer bloque, una ficha de lectura. Las fichas de lectura incluyen la presentación del argumento principal del artículo (en un máximo de 10-15 líneas) y la propuesta de algunas preguntas por parte del alumno, bien para plantear dudas, bien para promover el debate en clase (una página por ficha). Los textos están recogidos en un dossier para el módulo (servicio de fotocopias). Como mínimo dos de estas preguntas para el debate deben vincular lo analítico o conceptual con la actualidad internacional- demás, en cada sesión dos alumnos pondrán efectivamente a debate sus preguntas. En el último día del módulo, los estudiantes redactarán, durante las dos horas de la sesión, un ensayo acerca de un asunto propuesto por los profesores, para el cual podrán disponer de todo el material bibliográfico que deseen. La evaluación se compone de estos dos tipos de ejercicio y de la evaluación continuada de la participación en clase, de acuerdo con la siguiente ponderación: la entrega de fichas equivaldrá al 20% de la nota, el ensayo en clase al 70% y la evaluación continuada al 10% restante.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ensayo final en clase	70%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11
Evaluación continua	10%	0	0	1, 3, 4, 6, 10
Fichas de lectura	20%	0	0	2, 5, 7, 8, 11

Bibliografia

La descripción del contenido de la asignatura incluye ya la lista de lecturas.

Programari

No se precisa ningún programario especial.